

Uzmanlık eğitimi kim vermeli?

Prof. Dr. M. İ. Safa Kapıcıoğlu

1960 yılında Ankara’da doğdu. Kurtuluş İlkokulu’ndan sonra, Bahçelievler Deneme Lisesi’ni (1977) bitirdi. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden mezun olarak (1983) meslek hayatına başladı. Devlet hizmet yükümlülüğünü tamamladıktan sonra aynı fakültede Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı (1990) oldu. Akademik hayatına Selçuk Üniversitesi’nde başladı. 1995’de doçent, 2001’de profesör oldu. Akademik çalışmalarının yanı sıra Selçuk Üniversitesi’nde çeşitli idari görevlerde bulundu. Selçuklu Tıp Fakültesi’nin kurucu dekanlığını yaptı. 3 yılı aşkın süreyle Sağlık Bakanlığı Sağlık Eğitimi Genel Müdürü olarak görev yaptı. Halen Tıpta Uzmanlık Kurulu Üyesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi ve Sağlık Bakanlığı Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yöneticisi olan Dr. Kapıcıoğlu, evlidir ve iki çocuk babasıdır.

Ülkemizde uzmanlık eğitiminin nasıl olması gerektiği, kim veya kimler tarafından verileceği zaman zaman tartışma konusu olmuştur. “Uzmanlık eğitimi kim vermeli?” sorusundan hareketle bu konuyu biraz irdeleyelim. Uzmanlık eğitimi dediğimizde anlaşılması gereken, tıp ve diş hekimliğindeki uzmanlık eğitimidir. Tıp ve diş hekimliğinde uzmanlık eğitimi ülkemizde değişik mevzuatlar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Yakın zamana kadar diş hekimliğinde uzmanlık eğitimi

söz konusu değilken 6/4/2012 tarih ve 6225 sayılı Kanun ile 1219 sayılı “Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun”da yapılan değişiklikle diş hekimliğinin sekiz alanında uzmanlık eğitimi yapılacağı hükme bağlanmış oldu. Böylece bu kanunun hükmü olarak diş hekimliğindeki 8 uzmanlık alanıyla birlikte tıpta 43 ü ana dal ve 45’i yan dal olmak üzere ülkemizde toplam 96 alanda uzmanlık eğitiminin yapılması söz konusudur.

Bu eğitimler, hâlihazırda Sağlık

Bakanlığı’na bağlı eğitim ve araştırma hastaneleri ile üniversitelere bağlı uygulama ve araştırma merkezlerinde (üniversite hastaneleri) gerçekleştirilmektedir. Peki, kimler veriyor bu eğitimleri? Bu eğitim, üniversitelerde öğretim üyeleri, eğitim ve araştırma hastanelerinde ise eğitim görevlileri tarafından verilmektedir. Hukuksal normlara göre bir “yükseköğretim” olarak kabul edilen tıpta uzmanlık eğitiminin yürütülmesinde, kanun, Sağlık Bakanlığı’nı işaret etmektedir. Tartışma da bu noktada başlamaktadır. Üniversite dışında uzmanlık eğitimi olarak uzman

olanların akademik çalışma yapabilmele-
rinin hukuksal bir güvencesi olmadığını
bazı hukukçular dikkat çekmektedirler.
Anayasanın 130 ve 131. Maddelerinde,
yükseköğretimin esaslarının belirlenmesi
ve planlama yetkisinin Yükseköğretim
Kurulu (YÖK) tarafından yapılacağı
öngörülüyor. Ancak 2547 sayılı Yüksek
Öğretim Kanunu'nun 3. maddesinde
tıpta uzmanlık eğitiminin esaslarının
Sağlık Bakanlığı tarafından düzenle-
neceği belirtiliyor ve 1219 sayılı yasa
ve ilgili yönetmelikler ile tıpta ve diş
hekimliğinde uzmanlık eğitimi ile ilgili
esasları düzenleme görevinin Sağlık
Bakanlığına verildiği belirtiliyor.

Yine tıpta ve diş hekimliği uzmanlık
eğitimi düzenleyici ve denetleyici bir
yapı olan "Tıpta Uzmanlık Kurulu – TUK"
dört yıldan beri faaliyetlerini sürdür-
mektedir. Sağlık Bakanlığı, YÖK, TTB,
TDB ve GATA temsilcilerinden oluşan
bu kurul, uzmanlık eğitiminde önemli
kararlara imza atmıştır. Bunlardan birisi,
bu kurul tarafından teşkil olunan uzmanlık
müfredat komisyonlarının çalışmalarıyla
uzmanlık eğitimi müfredatlarının resmi
işlerlik kazanacak olmasıdır. Bu kurulun
faaliyetleri geliştirerek sürdürmesi,
uzmanlık eğitimi açısından çok önemlidir.

Tıp fakültelerinin yanı sıra Sağlık
Bakanlığı'na bağlı eğitim ve araştırma
hastanelerinde binlerce uzman hekim
yetiştirilirken, üniversiteler dışında
uzmanlık eğitimi almış hekimlerin uz-
manlıklarının ve akademik çalışma yapıp
yapamayacaklarının sorgulanması, ciddi
bir çelişki doğurmaktadır. Bilindiği gibi
üniversite kadrosunda bulunmamasına
rağmen doçentlik sınavında başarılı olan
pek çok uzman, Sağlık Bakanlığı'na
bağlı eğitim ve araştırma hastanelerinde
uzman kadrosunda görev yapmaktadırlar.
Ayrıca kadrosu üniversitede
bulunmasına rağmen bazı profesör ve
doçent öğretim üyeleri 2547 sayılı YÖK
kanununun ilgili maddeleri çerçevesinde
Sağlık Bakanlığı'na bağlı eğitim ve
araştırma hastanelerinde hem sağlık
hizmet sunumunda hem de uzmanlık
eğitimi görev almaktadırlar. Yaklaşık
bir sayı vermek gerekirse bugün itibarıyla
67 eğitim ve araştırma hastanesinde
görev yapan 1500 civarındaki eğitici
kadronun yarısından fazlası doçent ve
profesör unvanına sahip kişilerden
oluşmaktadır. Ayrıca akademik unvanı
bulunmamasına rağmen eğitim görevlisi
olan (eski adıyla şef ve şef yardımcısı)
pek çok eğitici yıllardır bu ülkeye uz-
man yetiştirmektedirler. Ve yine Sağlık
Bakanlığı'na bağlı eğitim ve araştırma
hastanelerinde yetişen bu uzmanların bir
kısmı üniversite tıp fakültelerinde görev
alarak mesleki ve akademik faaliyetlerini
başarıyla sürdürmektedirler. Yine mevzu-
ata göre bir eğitim kurumunda uzmanlık
eğitiminden sorumlu olmak için o alanın

uzmanı olmak ilk ve en önemli şarttır. Bu
şarttan sonra eğitim görevlisi ünvanlı
(eski adıyla şef ve şef yardımcısı) veya
akademik ünvanlı (profesör veya doçent)
uzman olmak gereklidir. Ancak eğitim
görevlisi, profesör veya doçent olmayan
uzmanlar da uzmanlık eğitiminde rol
almaktadırlar.

Uzmanlık eğitiminin tıp fakültelerinin işi
olduğu söylemi sıkça dile getirilmektedir.
Bu söylem temelde doğrudur. Uzmanlık
eğitimi bir üst eğitimdir ve bu eğitimin
sorumluluğunun eğitici formasyonu ka-
zanmış uzmanlar tarafından üstlenilmesi
gerekir. Bu, ülkemizdeki uzmanlık eğitimi
uygulanmasına ters bir durum değildir.
Uzmanlık eğitiminden sorumlu olanların
hepsi alanlarının uzmanı olduktan sonra
çeşitli sınavları başararak o alanın uzman-
lık eğitici olmaya hak kazanmışlardır.
Buna göre aslında uzmanlık eğitimi
kimin vereceği konusunda çok, uzmanlık
eğitiminin nasıl olması gerektiği üzerinde
durmak gerekir. En doğru olan uzmanlık
eğitiminin kurumsal olarak sorumlulu-
ğunun üniversitelere ve tıp fakültelerine
verilmesidir. Bununla beraber uzmanlık
eğitimi verilecek tüm sağlık tesisi ve
kuruluşların işe giriş ve denetiminin Sağlık
Bakanlığı tarafından yapılması uygun olur.
Bunun örnekleri son yıllarda mevcuttur.
Bazı üniversiteler Sağlık Bakanlığı'na
bağlı hastaneler ile afiliye olarak sadece
uzmanlık eğitimlerini değil tıp eğitimle-
rinin uygulamalarını da bu kurumlarda
gerçekleştirmektedirler. Böylece eskiden
sadece sağlık hizmeti verilen ve uzmanlık
eğitimi yapılan hastaneler üniversite ile
afiliye olarak tıbbın lisans eğitiminde de rol
almış olmaktadır. Bu hastanelerde tıp
ve uzmanlık eğitimlerinin yürütülmesine
ilişkin sorumluluk, üniversite tarafından
üstlenilmiştir. Ülkemizin hem insan hem
de maddi kaynaklarının etkin ve verimli
kullanılması açısından bu işbirliği çok
önemlidir.

Yakın zamanda kamu hastane birlikleri
kurularak faaliyetlerine başlamışlardır.
Böylece özellikle eğitim hastanelerinin
içinde bulunduğu birlikler aynı zamanda
büyük eğitim alanları haline gelmişlerdir.
Yeni Anayasa ve YÖK Kanununun yeni-
den düzenleme çalışmalarının yapıldığı
bugünlerde tıp ve uzmanlık eğitime iliş-
kin önemli adımlar atılabilir. Hâlihazırda
uzmanlık eğitiminden sorumlu olduğu
halde akademik unvanı olmayan bütün
eğitim görevlileri, üniversite kadrolarına
geçirilerek bir bütünlük sağlanabilir. Üni-
versitelerin hastanelerinin faaliyetleri de
mevzuat çerçevesinde Sağlık Bakanlığı
tarafından düzenlenip denetlenmelidir.

Akademik, idari ve etik normlar dikkate
alınarak yapılacak yeni düzenlemelerle
uzmanlık eğitimlerinde çok daha ileriye
gitmemiz ve dünyaya örnek olacak
modeller sunmamız mümkün olacaktır.

Yeni Anayasa ve YÖK
Kanununun yeniden
düzenleme çalışmalarının
yapıldığı bugünlerde tıp
ve uzmanlık eğitimine
ilişkin önemli adımlar
atılabilir. Hâlihazırda
uzmanlık eğitiminden
sorumlu olduğu halde
akademik unvanı olmayan
bütün eğitim görevlileri,
üniversite kadrolarına
geçirilerek bir bütünlük
sağlanabilir. Üniversitelerin
hastanelerinin faaliyetleri
de mevzuat çerçevesinde
Sağlık Bakanlığı tarafından
düzenlenip denetlenmelidir.